

Kadın Haklarına Yönelik Saldırıları Durdurulmalı

Kolektif Feminist Bildiri

Kadınların özerkliklerine yönelik tekrarlanan sistematik saldırılar, birçok uluslararası kuruluşta süren tartışmalarda giderek daha da belirginleşiyor. Kadınlar, fedakâr aile bireyleri, özverili sağlık çalışanları ya da doğurganlık rollerini yerine getiren şefkatli anneler olarak görülüp övülürken, esasında eski klişelere sıkışıp boğuluyorlar. Fakat gerçek şu ki, kadınlar zayıf olmaktan yahut bu şekilde tanımlanmaktan ziyade bu hale getiriliyorlar.

Aldıkları sözde hizmet kamu kaynaklarındaki kemer sıkma politikasıyla kökten çatışarak, ücretsiz iş gücü olarak çalışmaya devam eden kadın ve kız çocuklarının sömürülmesini daha da şiddetlendiriyor.^[1] Bu eşitsizlik, yalnızca kadınların kendi hayatlarını yönetme hakkını ve toplumsal katılımlarını baltalamakla kalmıyor, aynı zamanda derin bir yapısal adaletsizliğin kalıcılığını da gözler önüne seriyor ve acil olarak dikkatimizi, analizimizi ve günlük mücadelemizi gerektiriyor.

Pandemi ve uzun süren savaşların ardından, kadınların kendi bedenleri üzerindeki hakları yeniden şiddetli saldırılara maruz kalıyor ve dünya genelinde kadınların haklarına yönelik saldırılar yayılarak güçlenmeye devam ediyor. Afganistan'da kadınlar acımasızca kamusal alanın dışına itilmişken, İran'da kadınların cesareti dini ataerkil düzen tarafından bastırılıyor. ABD'de ise yasal reformlar, kürtaj hakkını kaldırmanın yanı sıra, cinsel ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimi de kısıtlıyor.^[2] Avrupa'da ise tartışılan bir yönerge, tecavüzü suç olmaktan çıkarmayı ve İstanbul Sözleşmesi'ni zayıflatmayı gündeme getiriyor. Gazze ve Batı Şeria'da ise, Birleşmiş Milletler ve üye devletler, bugüne kadar (12 Mayıs 2024 itibarıyla)^[3], 35 binden fazla insanın öldüğü bir çatışmanın karşısında hala sessiz kalıyorlar, ve bu ölümlerin çoğunluğunu kadın ve çocuklar oluşturuyor. Silahlı çatışmaların her zamanki hikayesinde, hep aynı trajedide olduğu gibi.

Savaş, hakikaten de ataerkil düzenin tam özüdür. Saldırganlık, baskıyı meşrulaştırır ve çatışmayı çözenin yolu olarak şiddeti kullanır.^[4] Bu sistematik dinamikler, kadın bedenlerini yapısal savaşların ideal hedefi haline getirirler.

Covid-19 sırasında Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde kadınlara ve kız çocuklarına yönelik cinsel saldırılardan dolayı yetkililerin suçlu bulunduğu ve hayatta kalanlara 250'er dolar ödendiği^[5] Dünya Sağlık Örgütü'nde bile toplumsal cinsiyete duyarlı reformlar ve kadın haklarının korunmasına yönelik son çağrılara yine karşı çıkılıyor.^[6] Birçok uluslararası normatif araç ve bölgesel mekanizma her iki hakkı da tanıyıp onaylamasına rağmen, temel cinsel ve üreme hakları hala açıkça zorluklarla karşı karşıya kalmaya devam ediyor.^[7]

Peki, bu nasıl meşrulaştırılıyor? DSÖ içindeki bazı yetkililer, cinsel ve üreme sağlığı haklarının "teknik" değil "siyasi" olduğunu ve ulusal hükümetler tarafından ele alınması gerektiğini savunuyor. Fakat sağlık, özünde zaten siyasideir ve DSÖ Anayasası da bu gerçeği kabul eder. Anayasa, barışı, uluslararası iş birliğini ve hükümetlerin halklarının refahını sağlığın ayrılmaz parçaları olarak tanımlar. Öyleyse kadın hakları söz konusu olduğunda DSÖ'nün siyasi rolü neden rahatsız edici bulunuyor da sağlık harcamalarını kısıtlamak ya da fikri mülkiyet haklarını korumak gibi konular aynı tepkiyi uyandırmıyor?

Toplumdaki grupları sistematik olarak dışlamak ve boyunduruk altına almak, kabul edilemez bir güç gösterisidir. Kadınlar ve marjinal topluluklar açısından bu yerleşik güç, ataerkillik olarak adlandırılan, derin köklere sahip bir baskıdır. Ataerkil modeller, dinler ve kurumsal yapılar aracılığıyla öylesine yerleşmiştir ki, sömürgecilik, emperyalizm ve popülizm gibi tarihsel süreçlerle kabul edilip içselleştirilmiştir. Bu düzenin merkezinde, seslerin ve bedensel hakların bastırılması yatar.

Kadınlara ve azınlıklara uluslararası sistemlerde bugün hâlâ nasıl davranıldığı, bu ataerkil mantığın sürekli devam ettiğini gösterir. Genellikle toplumsal rollerin klişe halini güçlendiren yüzeysel adımlarla örtbas edilen bu düzen, aslında doğrudan şiddeti ortadan kaldırmadan mevcut sistemi pekiştirir. Üye devletlerin, kadınları adına konuşmaları – kadınlar adeta onların mülkümüştü gibi – bu şiddet içeren sistemin özünü oluşturmaktadır. Dünyada kadınlar çoğunluğu oluşturuyor. Her seviyedeki siyasi kurumlar bu gerçeği tanıma ve onurlandırma yasal yükümlülüğüne sahipler, bunu yavaş yavaş zayıflatma değil. Kadınların bir araya gelmesi ve ortak mücadelelerini güçlendirmesi, hükümetleri ve uluslararası kurumları bu sürdürülemez düzeni aşmaya ve ortadan kaldırmaya zorlamak için elzemdir.

[1] Dana Abed and Fatimah Kelleher (2022). *The Assault of Austerity: How Prevailing Economic Policy Choices are a Form of Gender-Based Violence*. <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-assault-of-austerity-how-prevailing-economic-policy-choices-are-a-form-of-g-621448/> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[2] Rachel Easter, [Amy Friedrich-Karnik](#) and [Megan L. Kavanaugh](#), (2024), *Any Restrictions on Reproductive Health Care Harm Reproductive Autonomy: Evidence from Four States*. <https://www.guttmacher.org/report/any-restrictions-reproductive-health-care-harm-reproductive-autonomy-evidence-four-states> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[3] <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/12/un-chief-urges-immediate-ceasefire-in-gaza-as-35000-palestinians-killed> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[4] Centre for Feminist Foreign Policy (2024) *Strongmen and Violence: Interlinkages of anti-feminism and anti-democratic developments*. Centre for Feminist Foreign Policy, Berlin. <https://centreforfeministforeignpolicy.org/wordpress/wp-content/uploads/2024/02/CFFP-strongmen-and-violence.pdf> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[5] <https://www.voanews.com/a/internal-documents-show-the-world-health-organization-paid-sexual-abuse-victims-in-congo-250-each/7354013.html> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[6] Kerry Cullinan (2024) *Row over Reproductive Rights Group at WHO Executive Board 'Undermines' Secretariat and 'Science-Based' Approach*. <https://healthpolicy-watch.news/row-over-reproductive-rights-group-at-who-board-undermines-science-based-approach/> [Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024].

[7] Convention on the Elimination of Discrimination Against Woman (CEDAW), 1979 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen uluslararası bir antlaşmadır. 1995 yılında 4. Dünya Kadın Konferansı sırasında kabul edilen The Beijing Declaration and Platform of Action (BpFA) ile 2003 yılında Afrika Birliği tarafından benimsenen ve 2005 yılında yürürlüğe giren The [Maputo Protocol Advances African Women's Rights](#) ise Afrika'daki kadın haklarını ilerleten mühim belgeler arasındadır.

Credits:

We deeply appreciate Feride Fem Dizdar for this thoughtful translation and Rosita D'Amora (Sapienza Università di Roma) for the meticulous review. We're truly grateful for your generosity and the genuine dedication you've shown in supporting this cause.